

چکیده

مقدمه

دانشجویان رشته پزشکی باید چهار مقطع علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، استاجری و اینترنتی را با موفقیت بگذرانند. دوره علوم پایه شامل پنج نیمسال است که دانشجو پس از گذراندن کلیه دروس این دوره و کسب معدل بالای دوازده، می باید در یک آزمون کشوری بنام آزمون علوم پایه همزمان با دانشجویان پزشکی سایر دانشگاهها شرکت نموده و در صورت موفقیت در این آزمون، اجازه ادامه تحصیل در مقطع بعدی را خواهد داشت.

روش پژوهش

این مطالعه بر روی نتایج منتشره چهل دوره آزمون علوم پایه پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و بصورت سرشماری انجام شده است. تعداد افراد شرکت کننده در این مدت ۱۶۹۱ نفر بود. اطلاعات منتشر شده از سوی کمیته علوم پایه وزارت متبوع مورد بررسی قرار گرفت و یافته ها استخراج گردید.

یافته‌ها

۶۵/۸ درصد شرکت کنندگان در اولین بار آزمون قبول شدند. در چهار دوره اول آزمون، درصد قبولی در آزمون شهرپور بیشتر بوده و در بقیه دوره ها درصد قبولی آزمون اسفند بیشتر بوده است. شانزده نفر حتی پس از چهار بار شرکت در آزمون موفق به قبولی نشده که نه نفر آنان ادامه تحصیل داده، چهار نفر تغییر رشته داده و سه نفر نیز اخراج شده اند. در مجموع ۹۹/۶ درصد دانشجویان پس از برگزاری آزمونهای جامع ادامه تحصیل داده اند.

ارزشیابی نتایج آزمون جامع علوم پایه رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان طی سالهای ۱۳۶۶ تا ۱۳۸۷ و تأثیر آن بر فرآیند ادامه تحصیل دانشجویان

- دکتر هوشنگ رفیقدوست^۱
- دکتر غلامرضا کمیلی^{۲*}
- حسنعلی نصیرپور^۳

۱. دانشیار علوم تشریحی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم

پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

۲. دانشیار فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم

پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران (نویسنده مسئول)

۳. کارشناس و مدیرآموزش دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم

پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

نتیجه گیری

با توجه به نتایج این مطالعه جامع، تقریباً تمام ورودیها و پذیرفته شدگان رشته پزشکی دانشگاه بر اساس حد نصاب معمول تا زمان انجام مطالعه و عدم محاسبه حد نصاب دروس تخصصی، از آزمون مربوطه عبور می کنند. لذا اقدام جهت ارتقاء و کارآیی بیشتر آزمون ضروری بنظر investigated and analyzed by Ministry of Health and Medical Education and findings were extracted.

Results

Of all the participants, 65.8% passed the exam in first time. Furthermore, in the first four periods, the percentage of success was higher in Shahrivar compared to Esfand exam; however, in other periods it was otherwise. It was also turned out that 16 participants even after 4 times, could not pass the course., 9 students finally continued their studies, 4 person changed their field of study and 3 were dismissed from school. Totally, 99.6% of the students continued to study after taking the exam.

Conclusion

According to findings of this comprehensive study and to the time of this study, almost all studied medical students have passed the exam, actually based on the required criteria and without considering the required minimum score for special courses. Therefore, some considerations seem to be taken into account to elevate the efficacy of this exam. The recent program of Ministry to increase the minimum level for passing the exam is a part of this attitude.

Key words: Medical Basic Sciences Exam, Zahedan, Medical student.

می رسد. اقدام اخیر وزارت بهداشت در خصوص بالا بردن حد نصاب قبولی در این آزمون بخشی از این نگرش است.
کلید واژه ها: آزمون علوم پایه پزشکی، زاهدان، دانشجوی پزشکی

Study the effect of Medical Basic Sciences Exam on the Studies of Medical Students in Zahedan University of Medical Sciences during 1987-2008

- Rafighdoost H¹
- Komeil GH^{*2}
- Nasirpour HA³

Abstract

Introduction

Medical students need to successfully go through four stages of basic sciences, physiopathology, stagery, and internship in their seven- year's period of medical studies. Basic sciences stage consists of five semesters and in order to take part in the final nation-wide exam of this period, students require passing all the subjects also achieving to a minimum average of 12 out of 20 and compete with their fellow students from all around the country. The requirement to continue their studies in the next stages is to pass this exam.

Methods

The present census study was conducted on published results of 40 periods of Basic Sciences in Zahedan University of Medical Sciences. Totally, there were 1691 participants. Published data were

1. Department of Anatomy, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

2. Departments of Physiology, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

3. Education Office, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۶۵ با جدا شدن از وزارت علوم و آموزش عالی تشکیل گردید و متولی آموزش پزشکی در کشور شد. از یک طرف تأسیس بسیاری از دانشگاه‌ها یا دانشکده‌های علوم پزشکی همزمان یا پس از جدا شدن وزارت بهداشت و درمان از وزارت علوم و فن آوری یعنی گسترش کمی دانشگاه‌های علوم پزشکی، کمبود کادر علمی متخصص در علوم پایه و بالینی متناسب با استانداردهای تعریف شده، پذیرش حداکثری دانشجو خصوصاً در سالهای اول تولد وزارت بهداشت، کمبود فضاهای آموزشی و مناسب و معیارهای گزینش علمی دانشجو از طریق کنکور سراسری و اعمال سهمیه‌های مختلف مناطق، وجود رفرنس‌های ناهماهنگ در دانشگاه‌ها یا دانشکده‌های علوم پزشکی، گشایش رشته پزشکی در برخی از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی از طرفی دیگر از چالش‌های اساسی و از تهدیدها و آسیب‌های دیگر بخش آموزش در دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانستند محسوب گردند.

یکی از مهمترین وظایف آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور را می‌توان تربیت و آموزش دانشجویان دوره پزشکی عمومی و دستیاری دانست و آنچه که در این مطالعه مورد تحقیق قرار می‌گیرد، آموزش و ارزیابی آن در دوره پزشکی عمومی است. بر این اساس می‌بایست فرآیند آموزشی دانشجویان پزشکی در طی دوره ۷ ساله پزشکی عمومی در کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور مورد ارزیابی و مقایسه قرار گیرند. به همین علت در طی دوره آموزش پزشکی عمومی دانشجویان دو آزمون هماهنگ و سراسری در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی طراحی گردید. آزمون اول پس از پایان دوره علوم پایه به نام آزمون جامع علوم پایه و

آزمون دوم به نام آزمون پره انترنی پس از پایان دوره کارآموزی برگزار میشود.

از جمله اهداف این آزمونها اطمینان از به دست آوردن استانداردهای لازم آموزشی به ترتیب پس از دوره علوم پایه و پس از دوره پره انترنی توسط دانشجویان پزشکی است. آن دسته از دانشجویانی که نتوانند حداقل نمره لازم را از این آزمونها کسب نمایند، لزوماً می‌بایست به دوره‌های کارشناسی یا کارشناسی ارشد تغییر رشته دهند.

ارزیابی به مفهوم تعیین ارزش یا قضاوت در مورد ارزش هر پدیده است. هر برنامه در مراحل مختلف تدوین، اجرا و حصول نتایج، نیاز به بررسی یا ارزیابی دارد تا میزان دستیابی به اهداف آن برنامه مشخص شود. با توجه به اهمیت آموزش و نقش آن در پیشرفت یک جامعه باید برنامه‌های آموزشی را از نظر میزان دستیابی به اهداف به دقت مورد بررسی قرار داد (۱).

دوره آموزشی پزشکی عمومی در کشور ما با ۲۹۷ واحد درسی و دارای چهار مقطع می‌باشد که عبارتند از علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی. دروس مقطع علوم پایه در ۵ نیمسال تحصیلی تدریس می‌گردند و مجموعاً ۹۳/۵ واحد درسی (شامل دروس عمومی و تخصصی) را تشکیل می‌دهند. دانشجویان پس از گذراندن کلیه دروس مذکور می‌توانند در کنکور علوم پایه شرکت نمایند و باید برای گذراندن این کنکور حد نصاب نمره قبولی را که عبارت است از ۷۰ در صد میانگین نمرات ۵ درصد از دانشجویانی که بالاترین نمره آزمون علوم پایه را در سطح کشور کسب کرده‌اند احراز نمایند (۲).

دانشجویانی که موفق به اخذ نمره قبولی نشوند، مجازند تا سه نوبت در کنکور علوم پایه شرکت نمایند. در صورتیکه فردی در چهارمین کنکور هم نتواند حد نصاب نمره را بدست آورد طبق مقررات باید در یکی از دوره‌های کارشناسی یا کاردانی ادامه تحصیل دهد. دانشجویان پس از

کسب نمره قبولی در آزمون علوم پایه مجاز به شروع دوره فیزیوپاتولوژی خواهند بود. اجرای این آزمون در کشور از شهریور سال ۱۳۶۸ شروع شده و سالی دو نوبت در شهریور و اسفند ماه هر سال برگزار می‌گردد (۲).

ضرورت آزمون جامع علوم پایه پزشکی در حقیقت سنجش میزان تسلط دانشجوی پزشکی بر موضوعاتی است که پایه درک مفاهیم بالینی را تشکیل می‌دهند. بر اساس مصوبه سی و یکمین نشست شورای پزشکی و تخصصی شورای عالی انقلاب فرهنگی، آزمون علوم پایه برای نیل به دو هدف عمده زیر برگزار می‌شود: ۱- ارتقاء سطح علمی پزشکی در زمینه علوم پایه پزشکی، ۲- ایجاد هماهنگی در کیفیت آموزشی پزشکان در همه دانشگاهها و دانشکده‌های پزشکی کشور (۳)

در آزمون جامع علوم پایه پزشکی به منظور یکنواختی سطح سئوالات امتحانی، از هیئت‌های ممتحنه و ارزشیابی رشته‌های مختلف علوم پایه پزشکی دعوت بعمل می‌آید تا با همکاری یکدیگر و با استفاده از سئوالات پیشنهادی دانشگاهها، سئوالات را طرح نمایند. در این آزمون به ازای هر واحد درسی سه سؤال طرح می‌گردد. در مجموع تعداد سئوالات این آزمون ۲۱۰ سؤال تعیین شده که تعداد ۱۰ سؤال به دروس معارف اسلامی ۱ و ۲ اختصاص دارد (۲).

شرایط شرکت در این امتحان

*گذراندن تمام واحد‌های درسی علوم پایه پزشکی، بهداشت، زبان انگلیسی، روانشناسی و کلیه واحد‌های عمومی

*غیبت در امتحان (به هر دلیل) باعث محرومیت از ادامه تحصیل تا شرکت در آزمون دوره بعدی می‌شود. غیبت غیر موجه در آزمون به منزله یک نوبت شرکت در آزمون محسوب می‌شود.

*حداکثر دفعات مجاز شرکت در امتحان چهار نوبت است.

بررسی‌های اولیه نشان می‌دهند که دانشجویانی که موفق به قبولی در آزمون علوم پایه (به دفعات مجاز) نمی‌شوند نیز با اعطای فرصتهای ارفاقی، نهایتاً موفق به ادامه تحصیل شده و فارغ‌التحصیل می‌شوند که این امر مغایر اهداف آزمون علوم پایه است و در عمل تعداد دانشجویانی که به دلیل عدم موفقیت در آزمون علوم پایه اخراج شده و یا تغییر رشته داده و یا از ادامه تحصیل انصراف داده‌اند، بسیار اندک بوده است. لذا بنظر می‌رسد که این آزمون علیرغم صرف هزینه، توفیق زیادی در رسیدن به اهداف پیش‌بینی شده ندارد.

بدین جهت بنظر می‌رسد که بررسی دقیق‌تر آمار نتایج آزمون علوم پایه در سطح کشور از ابتدا تا کنون ضرورت داشته تا اطلاعات دقیقی بدست آید تا سیاست‌گذاران آموزش پزشکی بتوانند بر مبنای آن به بازنگری در اهداف و روش برگزاری و یا تغییرات لازم در آئین نامه مربوطه بپردازند. این پژوهش سرنوشت آن دسته از دانشجویانی را که در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان موفق به کسب نمره حداقل از آزمون علوم پایه با استفاده از حداکثر فرصتها و ضوابط مشخص شده نگردیده‌اند را به عنوان اهداف پژوهش مورد مطالعه قرار داده است. به عبارت دیگر این امر که آیا فلسفه آزمون علوم پایه به عنوان یک روش مؤثر و کارآمد در ادامه تحصیل دانشجویان پزشکی موفق در آزمون و یا توقف و تغییر رشته در صورت عدم کسب حدنصاب قبولی و استاندارد های آموزش عمل نماید به عنوان اهداف اصلی طرح مورد مطالعه قرار گرفته است.

روش کار

این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی **Cross Sectional** بوده و جامعه مورد مطالعه آن تمامی دانشجویان رشته پزشکی که از سال ۱۳۶۶ یعنی یکسال پس از تأسیس دانشگاه علوم پزشکی زاهدان وارد دانشگاه گردیده‌اند، می‌

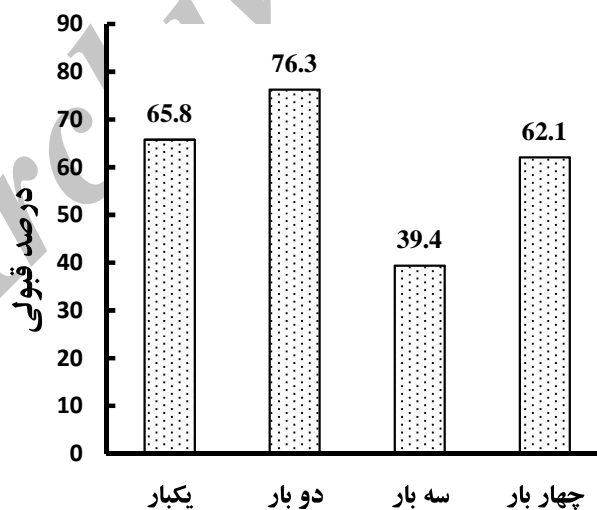
باشند. اولین دوره پذیرش دانشجوی رشته پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و کلیه ورودیهای دانشگاههای علوم پزشکی سراسر کشور قبل از سال ۱۳۶۵ از این آزمون ها مستثنی و معاف بوده اند.

روش نمونه گیری به شکل سرشماری بوده و اطلاعات مورد نیاز از نتایج منتشر شده در گزارشات سی و نه دوره برگزاری آزمون علوم پایه کشور توسط دبیرخانه کمیته علوم پایه بهداشت و تخصصی وزارت بهداشت که در اختیار آموزش دانشگاه علوم پزشکی زاهدان قرار گرفته بود، استخراج گردید. تعداد افراد مورد بررسی در این مطالعه ۱۶۹۱ نفر بود. بدین ترتیب که با استفاده از پرونده های آموزشی کلیه دانشجویان رشته پزشکی از سال ۱۳۶۶ تا اسفند ۱۳۸۷ نام و تعداد کلیه واجدین شرایط آزمون علوم پایه از اولین دوره برگزاری آزمون که در شهریور سال ۱۳۶۶ برگزار گردید تا آخرین آزمون که در اسفند ۱۳۸۷ در طی ۴۰ دوره یعنی حدود ۲۰ سال گذشته استخراج گردید. علاوه بر این در هر دوره تعداد شرکت کنندگان، تعداد قبولی، تعداد مردودی ها

مشخص گردید و نتایج بر اساس اهداف استخراج و در جداول مربوطه وارد گردید همچنین تعداد دانشجویانی که علیرغم فرصت های قانونی موفق به ادامه تحصیل نشده و تغییر رشته و یا انصراف داده بودند از آرشیو آموزش دانشکده استخراج و مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته ها

تا زمان انجام مطالعه، چهل دوره آزمون جامع علوم پایه در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان برگزار شده است. در مجموع این دوره ها تعداد ۱۶۹۱ نفر واجد شرایط شرکت در آزمون علوم پایه بوده اند. همانگونه که در نمودار ۱ نشان داده شده است، میانگین درصد قبولی برای افرادی که برای اولین بار در آزمون علوم پایه شرکت داشته اند، ۶۵/۸ درصد، برای واجدین شرایط دومین بار ۷۶/۳ درصد، برای افرادی که سه بار در آزمون شرکت کرده اند ۳۹/۴ درصد و برای واجدین شرایط بار چهارم شرکت در آزمون ۶۲/۱ درصد بوده است.

تعداد دفعات شرکت در آزمون علوم پایه

نمودار ۱) مقایسه درصد قبول شدگان نسبت به تعداد دفعات شرکت در آزمون علوم پایه در چهل دوره برگزاری آزمون جامع علوم پایه

مقایسه نسبی درصد افراد قبولی در فرصتهای قانونی نشان می دهد که بیشترین درصد قبولی مربوط به افرادی بوده است که برای بار دوم در آزمون شرکت داشته اند (نمودار ۱). در کل دوره های برگزاری آزمون، ۱۶ نفر موفق به کسب نمره قبولی حتی با چهار بار شرکت در آزمون

نشده اند که از این تعداد، ۹ نفر با کمک ها و فرصتهای قانونی و فراقانونی موفق به ادامه تحصیل در رشته پزشکی شده اند، چهار نفر تغییر رشته داده اند و سه نفر نیز اخراج شده اند که نتایج آماری آن در جدول یک آمده است.

جدول ۱: تعیین وضعیت افرادی که در مدت این مطالعه حائز شرایط ادامه تحصیل نبوده اند.

تعداد دوره های برگزار شده		تعداد واجدین شرایط		تغییر رشته در پایان فرصت قانونی		ادامه تحصیل در پایان فرصت قانونی		انصراف در پایان فرصت قانونی		اخراج در پایان فرصت قانونی	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۴۰	۱۶۹۱	۴	۰/۲۳	۹	۰/۵۳	۰	۰	۳	۰/۱۷		

همچنین نتایج نشان داد که در نه دوره اول برگزاری آزمون علوم پایه در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان غالباً درصد قبولی افراد واجد شرایط در آزمون نوبت شهریور بیشتر از نوبت

اسفند ماه همان سال بوده است، در حالیکه در بقیه دوره های برگزاری آزمون یعنی از شهریور ۷۲ به بعد همواره درصد قبولی افراد واجد شرایط در آزمون نوبت اسفند بیشتر بوده است (جدول ۲).

جدول ۲) تعداد واجدین شرایط و درصد قبول شدگان در سالهای مختلف برگزاری آزمون و مقایسه درصد قبولی در آزمون اسفند و شهریور هر سال.

سال برگزاری آزمون	شهریور		اسفند	
	تعداد واجدین شرایط	درصد قبولی	تعداد واجدین شرایط	درصد قبولی
۶۸	۵۳	۹۲/۵	۳۳	۷۷/۴
۶۹	۱۰۵	۸۲/۹	۳۴	۵۰
۷۰	۶۸	۸۰/۸	۳۹	۷۷/۴
۷۱	۸۲	۸۶/۶	۱۸	۴۴/۴
۷۲	۱۲	۳۳/۳	۷۸	۸۵/۹
۷۳	۲۲	۴۰/۹	۸۲	۸۱/۷
۷۴	۲۷	۵۱/۹	۵۶	۷۶/۸
۷۵	۳۳	۵۴/۵	۷۷	۸۰/۵
۷۶	۲۶	۵۷/۷	۷۶	۷۸/۹
۷۷	۲۹	۴۴/۸	۷۵	۶۹/۳
۷۸	۲۹	۱۷/۲	۸۳	۸۰/۷
۷۹	۱۸	۲۲/۲	۷۷	۷۹/۲
۸۰	۲۰	۲۵	۵۷	۷۷/۲
۸۱	۱۸	۴۴/۴	۵۴	۷۵/۹
۸۲	۱۶	۲۵	۲۹	۷۹/۳
۸۳	۷	۷۱/۴	۳۹	۸۹/۷
۸۴	۱۴	۷۸/۶	۳۴	۸۸/۲
۸۵	۶	۵۰	۳۹	۹۷/۴
۸۶	۱۴	۹۲/۹	۴۶	۹۷/۸
۸۷	۵	۸۰		

نگاهی به نتایج این طرح نکته های بسیاری را مطرح می سازد. در چهل دوره آزمون علوم پایه

که تا زمان انجام این مطالعه در این دانشگاه برگزار گردیده است، جمعاً تعداد ۱۶۹۱ نفر واجد

شرایط شرکت در آزمون بوده اند. از این تعداد، آن دسته از دانشجویانی که در پایان فرصت های قانونی فوق الذکر فاقد شرایط ادامه تحصیل رشته بوده اند، فقط ۰/۲۳ درصد یعنی ۴ نفر بوده است. در حالیکه آن دسته از دانشجویان ناموفقی که پس از مهلت های قانونی یعنی چهار بار مردودی در آزمون علوم پایه ادامه تحصیل داده اند، ۰/۵۳ درصد یعنی ۹ نفر بوده است. از مجموع دانشجویانی که شرایط ادامه تحصیل را طبق قانون نداشته اند، هیچکدام در پایان فرصت قانونی انصراف نداده اند و بالاخره گروهی که در پایان فرصت قانونی اخراج گردیده اند، ۰/۱۷ درصد یعنی ۳ نفر بوده است. بنابراین از کل دانشجویان شرکت کننده در چهل دوره آزمون علوم پایه این دانشگاه (جمعاً از ۱۶۹۱ نفر)، ۰/۴ درصد تغییر رشته داده و یا اخراج گردیده اند.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به یافته ها این پرسش مطرح می گردد که آیا برگزاری آزمون با این شیوه می تواند پاسخگوی اهداف آزمون علوم پایه می تواند باشد یا خیر؟ آیا روش دیگری برای جایگزین کردن این آزمون که کارایی بهتر و هزینه کمتری داشته باشد، وجود دارد؟ آیا نتایج آزمون روایی و پایایی (validity and reliability) لازم را دارا می باشد؟ و پرسش بزرگ اینکه آیا اهمیتی برای کسب حد نصاب هر درس تخصصی مورد نظر بوده است؟

پاسخ بسیاری از این سئوالات در بررسی نتایج این طرح بخوبی مشهود است. در اولین دوره برگزاری آزمون علوم پایه در سال ۱۳۶۸، از ۶۱ نفر دانشجوی واجد شرایط فقط ۸ نفر (۱۳ درصد) قبول و ۸۷ درصد مردود شده اند. لازم به ذکر است که این گروه از دانشجویان ورودی سال ۱۳۶۵ بوده اند که بنظر می رسد از سهمیه خاصی نیز استفاده نکرده اند اما درصد بالای مردودی این دوره نشانه آزمون غیر استاندارد آن

سال بوده است. به همین جهت حدود دو ماه بعد (خارج از نوبت معمول شهریور و اسفند) مجدداً آزمون استاندارد تری برگزار شده که از ۵۳ نفر واجد شرایط شرکت در این آزمون، ۹۲/۵ درصد قبول و ۷/۵ درصد مردود شده اند. بنابراین هر سال در کیفیت برگزاری آزمون بهبود حاصل شده است. شکی نیست که استانداردهای برگزاری آزمون سال به سال با تشکیل گروههای بوردا علوم پایه و نظارت بیشتر بر اصول طراحی سئوالات استاندارد، بیشتر شده است، اما باز هم وجود ابهاماتی نظیر کسب حداقل نمره قبولی در دروس اختصاصی مورد نظر نبوده است.

نگاهی به نتایج چهار سال اول آزمون علوم پایه نشان می دهد که بیشترین درصد موفقیت دانشجویان در آزمونهای شهریور ماه هر سال بوده است. علت این امر آن است که در چهار سال اول عمر دانشگاه علوم پزشکی زاهدان مقطع علوم پایه چهار ترمی بوده است. اما در دوره های بعدی همواره نتایج آزمون در اسفند ماه بهتر بوده زیرا دوره علوم پایه بصورت پنج ترمی طراحی و اجرا شده است. عبارت بهتر همواره در تمام دوره ها، ورودیهای اصلی که پذیرفته شدگان دوره اصلی کنکور سراسری (مهر ماه در این دانشگاه) بوده اند و آزمونشان بر اساس دوره پنج ترمی علوم پایه در اسفند ماه برگزار گردیده، بهتر نتیجه گرفته اند و آن دسته از دانشجویانی که از گروه هم دوره ای خود عقب مانده و مشکلات معدل و یا مردودی در دوره اصلی اسفند ماه را داشته اند، کمتر موفق بوده و مشکلاتی از قبیل اخراج، تغییر رشته و یا استفاده از فرصتهای ارفاقی را داشته اند. در مطالعه ای دیگر گزارش شده که دانشجویان معتقدند که این آزمون قادر به ارزیابی نتیجه سعی و کوشش چند ساله و مهارت و نگرش دانشجو نیست و فراگیری معلومات برای این آزمون در حل سئوالات بالینی در برخورد با بیمار بی تأثیر است و این امتحان با استرس زیاد موجب مختل شدن زندگی دانشجو شده و نتایج

آن موقتی است و اثر کاربردی ندارد (۴). همچنین در مطالعه دیگری در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان گزارش شده که ۲۰ درصد واجدین شرایط آزمون علوم پایه دوره های ۲۱ تا ۲۴، در این آزمون مردود شده و مردودی آنها با نمره بعضی از دروس مقطع علوم پایه همبستگی نشان داد (۵).

بر اساس ضوابط سازمان سنجش، آن دسته از داوطلبان کنکور سراسری که در رقابت کشوری و ملی در رشته پزشکی پذیرفته شوند، بعنوان دانشجوی پزشکی به این دوره وارد می شوند. اما آنچه که شرط ادامه تحصیل در رشته پزشکی می گردد، قبولی در آزمون علوم پایه پزشکی پس از گذراندن دوره ۲/۵ ساله علوم پایه است. آیا دانشجویان پزشکی که حتی معدلی بالاتر از معدل قبولی در تمامی دروس کسب کرده اند، می توانند ادامه تحصیل دهند یا خیر؟

پاسخ این سؤال همان نکته متفاوت است که هر دانشجوی پزشکی با معدل خوب هم نمی تواند مستقیماً پس از علوم پایه به ادامه تحصیل بپردازد مگر اینکه در آزمون جامع علوم پایه نمره قبولی بدست آورد و اصولاً شرط اولیه شرکت در آزمون جامع علوم پایه، داشتن معدل قبولی و سپس شرکت در آزمون جامع خواهد بود. پس می توان گفت که معدل دانشجویی در ادامه تحصیل ندارد (یا اینکه معدل شرط لازم برای ادامه تحصیل هست ولی شرط کافی نیست).

با توجه به اینکه مطالعه مشابهی در کشور انجام نشده بود، امکان مقایسه نتایج مطالعه حاضر با مطالعات دیگران امکان پذیر نیست و این مطالعه اولین گزارش در نوع خود می باشد.

آنچه که ضرورت آزمون جامع علوم پایه را مطرح و قانونی می کند، مصوبه سی و یکمین نشست شورای پزشکی و تخصصی شورای عالی انقلاب فرهنگی است که آزمون علوم پایه را

برای نیل به اهداف بیان شده در مقدمه لازم الاجرا می داند و بر اساس همین مصوبات یک دانشجوی پزشکی حق شرکت چهار بار در آزمون علوم پایه را برای کسب استانداردها دارد، اما پس از آخرین فرصت در صورت عدم موفقیت دانشجوی باید اخراج گردیده و یا تغییر رشته به مقاطع پایین تر بدهد، بعبارت بهتر این چنین دانشجویی صلاحیت علمی جهت کسب مدرک پزشکی عمومی را ندارد. اما آیا این اهداف برآورده شده است؟ اخیراً بر اساس آخرین بخشنامه معاونت آموزشی وزارت بهداشت، توجه بیشتری به حد نصاب قبولی گردیده و از یکسال قبل حداقل نمره قبولی کسب نمره ۱۰۰ می باشد ولی کسب حداقل نمرات دروس تخصصی کماکان مد نظر قرار نگرفته است.

پیشنهاد می گردد تحقیقی جداگانه در خصوص دومین آزمون دوره پزشکی عمومی (آزمون پره اینترنتی) و بررسی نتایج آن و تحلیل ارتباط و نتایج دو آزمون علوم پایه و پره اینترنتی با یکدیگر انجام تا منتهی به بازنگری مجدد این آزمونها و روش جایگزین گردد.

توجه خاص به حداقل نصاب لازم علوم پایه در دروس اختصاصی و پیدا نمودن جایگاهی برای آن چه در آزمون علوم پایه و چه در معدل ترمهای آموزشی پیشنهاد می گردد.

تشکر و قدردانی:

این طرح با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و همکاری کارکنان اداره آموزش دانشکده پزشکی و حوزه معاونت آموزشی دانشگاه انجام شده است. مجریان بر خود لازم می دانند از تمامی این عزیزان تقدیر و تشکر نمایند.

References

1. Javadi M., Assessment of the Results of Basic Science Exams of Medical Students in Qazvin University, The Journal of Qazvin University of Medical Sciences, Summer 2001; -(18):64-68.
2. Letter number of 5137/27/P in 13/10/1368, Deputy of Education of Ministry of Health and Medical Education.
3. The decisions of the thirty-first session of the medical and community council of supreme council of Cultural Revolution.
4. Nasri Kh., Kahbazi M., Nasri Sh., Medical Students' Viewpoints Toward Basic Sciences and Preintnership Comprehensive Exams in Arak University of Medical Sciences, Iranian Journal of Medical Education, Spring 2010; 10(1) :82-90.
5. Roudbari M., Dadgar F. Effective Factors on the Results of the Basic Sciences Examinations at Zahedan University of Medical Sciences, Journal of Qazvin University of Medical Sciences, Spring 2004; 30:32-39.